

95. Տեսչական մարմինը չի իրականացրել ՀՀ օրենքների և դրանց համապատասխան ընդունված իրավական ակտերի դրույթների կիրառման վերաբերյալ բացատրական աշխատանքների իրականացման, տնտեսավարող սուբյեկտներին իրենց իրավունքների և պարտականությունների մասին տեղեկացման, իրավական, մասնագիտական, մեթոդական աջակցության ապահովման և կանխարգելիչ գործունեության իր պարտավորությունը՝ թույլ տալով անհամապատասխանություն Կանոնադրության 10-րդ կետի 3-րդ ենթակետի դրույթների պահանջների հետ:
96. Տեսչական մարմինը 2018թ. չի ունեցել ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանություն՝ թույլ տալով անհամապատասխանություն «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 2.1-րդ հոդվածի 2 մասի դրույթների պահանջների հետ:
97. Ստուգումների և գործունեության տարեկան ծրագրերը կազմվել են օգտագործելով արդեն իսկ գոյություն չունեցող մարմնի ռիսկի վրա հիմնված ստուգումների մեթոդաբանությունը:
98. Տեսչական մարմինը 2018թ. ապրիլի 9-ից պետք է ունենար ներքին աուդիտի համակարգ, որը մինչ օրս առկա չէ:

ՀՀ շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմին

99. Տեսչական մարմինը 2018թ. ապրիլ ամսից իր հաշվապահական հաշվառումը, գնումների կազմակերպումը և անձնակազմի կառավարումը իրականացրել է ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության միջոցով, որը չի համապատասխանում «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի պահանջներին:
100. Տեսչական մարմնի կողմից 2017թ.-ից - 2018թ.-ի 9-ը ամիսների ընթացքում նշանակված տուգանքների ընդհանուր **45,110.0** հազ. դրամ գումարից **4,700.0** հազ. դրամը պետական բյուջե չի վճարվել:
101. Տեսչական մարմնի կողմից 2017-2018թթ.-ին քաղաքացիների դիմում – բողոքների հիման վրա արտածրագրային ստուգումներ իրականացնելու դեպքում ստուգում իրականացնելու վերաբերյալ հրամաններում կամ հանձնարարագրերում հստակ սահմանված չեն եղել դրանց հիմքերը, ինչպես նաև հիմնավորումները, որ սպառնացող վտանգի աստիճանը բարձր է, կամ նույն տնտեսավարող սուբյեկտի վերաբերյալ կարճ ժամանակահատվածում ստացվել են բազմաթիվ բողոքներ՝ թույլ է տրվել անհամապատասխանություն «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2015 թ.-ի հունիսի 18-ի N 711-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 9-րդ կետի պահանջների հետ:
102. Տեսչական մարմինն իր վերահսկողական գործառույթները շարունակում է իրականացնել նախկին մարմնի ստուգաթերթերով: ՀՀ շուկայի վերահսկողության տեսչական մարմնի համար նոր ստուգաթերթերի (կամ ստուգաթերթերում այդ ուղղությամբ կատարված փոփոխությունների) վերաբերյալ հաստատված իրավական ակտ չկա:
103. Տեսչական մարմինը 2017թ.-ին ստուգումներ իրականացնելու իրավասություն չունե՞ր՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2015թ. հուլիսի 30-ի N 839-Ա որոշման դրույթների:
104. Տեսչական մարմնում 2017-2018թթ. համար պետք է հարուցված լինեին թվով 40 վարչական վարույթներ, որոնք չեն հարուցվել՝ թույլ տալով անհամապատասխանություն

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի դրույթների պահանջների հետ:

- 105.** Տեսչական մարմնի կողմից թույլ են տրվել անհամապատասխանություններ «Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 1.2 հոդվածի 12-րդ մասի դրույթների պահանջների հետ, այն է՝ բյուջետային հատկացումների գլխավոր կարգադրիչներն են պետական բյուջեով նախատեսվող հատկացումների գծով տվյալ տարվա պետական բյուջեի ելքերի գերատեսչական կառուցվածքում նշված պետական մարմինները և (կամ) պետական հիմնարկները՝ իրենց գծով սահմանված հատկացումների մասով:
- 106.** Տեսչական մարմնի կողմից թույլ են տրվել անհամապատասխանություններ «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասի և Կանոնադրության 21-րդ կետի դրույթների պահանջների հետ, այն է՝ տեսչական մարմնի տեղակալների նկատմամբ խրախուսման միջոցներ կիրառում է ՀՀ վարչապետը՝ խորհրդի ներկայացմամբ:
- 107.** Տեսչական մարմինը չի օգտագործում իր թվով 2 շարժական լաբորատորիաները:
- 108.** Տեսչական մարմինը լաբորատոր հետազոտություններն իր մոտ կատարելու փոխարեն պատվիրում է «Ստանդարտների ազգային ինստիտուտ» ՓԲ ընկերությանը՝ հավելյալ վճարելով 2018 թ. դեկտեմբերի 4-ի դրությամբ **12,405.2** հազ.դրամ:
- 109.** Տեսչական մարմինը 2018թ. ապրիլի 9-ից պետք է ունենար ներքին աուդիտի համակարգ, որը մինչ օրս առկա չէ:

Այսպիսով, հաշվի առնելով վերոգրյալը, հաշվեքննության խումբն արձանագրում է, որ նախատեսված ռեսուրսների օգտագործմամբ չի ապահովվել համապատասխան որակի, քանակի և ժամկետի առավելագույն արդյունքի ստացումը, հատկապես նկատի ունենալով տեսչական մարմինների բնականոն գործունեությանն ուղղված ռեսուրսների ծավալն ու նշանակությունը:

Արձանագրված ինֆրուցիոնալ խնդիրներին և ստուգումների թերակատարմանը զուգահեռ տեսչական մարմինները կատարել են ծախսեր, որոնց արդյունավետությունը ցածր է կամ անհասկանալի (Տե՛ս Հավելված 5): Արդյունավետ չի եղել նաև սահմանված նպատակների իրականացումը և պլանավորված արդյունքների ստացումը: Նվազագույնի չեն հասցվել նախատեսված (ձեռք բերվող) ռեսուրսներին ուղղված ծախսերը:

Տեսչական մարմինների ներքին գործընթացները պետք է ամբողջությամբ բարելավվեն, կատարվեն համակարգային փոփոխություններ, իրականացվեն միջոցառումներ աշխատակիցների մասնագիտական և որակական չափանիշները բարձրացնելու նպատակով:

Բոլոր տեսչական մարմիններում անհրաժեշտ է ներդնել ներքին աուդիտի համակարգ, որն առավելագույնս կծառայի իր նպատակային նշանակությանը:

Տեսչական մարմինների բնականոն գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտը ամբողջական չէ, առկա են բազմաթիվ թերություններ, պահպանվել են նախկին մարմինների ձևակերպումները և դրանց բնորոշ իրավակարգավորումները, որոնք արդեն ժամանակավրեպ են:

Հաշվեքննության ընթացքում ի հայտ են եկել այլ առանձին անհամապատասխանություններ և ռիսկեր և եթե հետազայում դրանք չբացառվեն, ապա բացասաբար կանդրադառնան տեսչական մարմինների արդյունավետության վրա:

ԱՄՓՈՓ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հաշվեքննության ընթացքում արձանագրված անհամապատասխանությունների կամ խեղաթյուրումների վերաբերյալ հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարությանը և այլ շահագրգիռ կողմերին ներկայացվում են հետևյալ առաջարկությունները՝

ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմին

1. «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1. 3-րդ կետի համաձայն հաստատել ոչ միայն ստուգումների այլ նաև գործունեության տարեկան ծրագրեր:
2. Հաշվապահական հաշվառումը, գնումների կազմակերպումը և անձնակազմի կառավարումը իրականացնել «Տեսչական մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի համաձայն, այն է՝ տեսչական մարմնի ֆինանսավորումն իրականացվում է վարչապետի աշխատակազմի միջոցով:
3. Սահմանված ժամկետներում մշակել և Կառավարությանը ներկայացնել ՀՀ բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի ստուգաթերթերը:
4. Ստուգումներ իրականացնել բոլոր հաստատված ստուգաթերթերով, որպեսզի Տեսչական մարմնի Կանոնադրությամբ հաստատված վերահսկողության բոլոր ոլորտները լինեն մշտական հսկողության ներքո:
5. Ժամանակին իրականացնել ստուգումների ծրագրերով նախատեսված բոլոր ստուգումները:
6. Քաղաքացիների դիմում-բողոքների հիման վրա արտածրագրային ստուգումներ իրականացնել ՀՀ կառավարության 2015թ. -ի հունիսի 18-ի N 711-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն, այսինքն այն դեպքում, երբ սպառնացող վտանգի աստիճանը բարձր է, կամ նույն տնտեսավարող սուբյեկտի վերաբերյալ կարճ ժամանակահատվածում ստացվել են բազմաթիվ բողոքներ, և ստուգման հանձնարարագրերում հստակ սահմանված լինեն դրանց հիմքերը, ինչպես նաև հիմնավորումները:
7. Մշակել դիմում-բողոքների և վարչական վարույթների գրանցման այնպիսի մեխանիզմ, որը հնարավորություն կտա ճշգրիտ և հստակ պատկերացում ունենալ վարչական վարույթների հարուցման և վարման ամբողջ գործընթացի վերաբերյալ, ինչի արդյունքում հնարավոր կլինի խուսափել իրարամերժ տեղեկատվություն տրամադրելուց:
8. ՀՀ Բնապահպանության նախարարության հետ ստորագրել փաստաթղթերի հանձման-ընդունման ակտ:
9. Լուծարված պետական տեսչությունների կողմից կազմված ստուգումների փաթեթները պատշաճ տեսակավորել ըստ ուղղվածությունների:
10. Իրականացնել ՀՀ տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների արտանետումների սահմանային թույլատրելի մակարդակների չափումներ, և խախտումների դեպքում պատասխանատվության ենթարկել իրավախախտներին՝ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 80-րդ հոդվածով սահմանված կարգով՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով: